

FARLIGE DYR, MEN ET SIKKERT ARBEJDE

/ SIDE 08

INDHOLD

- 03 Leder, Villiam Andersen
- 04 Sanderumgaard – Den Romantiske Have og Sten
- 06 Vilvorde under Coronaen – travlhed i drivhusene under nedlukningen
- 08 På gen-besøg hos isbjørneungerne i Aalborg Zoo
- 11 Kursus for tillidsvalgte var en succes!
- 12 Verdensmål i GRØNT
- 14 Tillæg for skæve arbejdstider

GRØNT

44. årgang
ISSN 2246-2805

GRØNT er Danmarks største fagmagasin for den grønne branche.

UDGIVER

Det Grønne Repræsentantskab co/
Rymarken 4, 8210 Aarhus V.

REDAKTION

GRØNT redigeres af et udvalg under repræsentantskabet. Magasinet er uafhængigt af 3F og artikler i bladet er ikke nødvendigvis dækkende for repræsentantskabets holdninger.

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR

Thomas Møller, 3F Aarhus Rymarken
thomas.moller@3f.dk

REDAKTIONSUDVALG

Rita Olsen, 3F Aarhus Rymarken
Villiam Andersen, 3F Holstebro
Walter Markusen, 3F BJMF
Line Bjørndal, 3F Odense GOPS

INDLÆG OG ARTIKLER

Har du en god ide til en artikel eller en sag, du mener bladet skal omtale, så skriv til Morten Hansen tlf.: 2448 0023, Journalist.morten.hansen@gmail.com
Mathias Rolschau Rasmussen
tlf.: 2843 5856, mathias.rasmussen@3f.dk

OPLAG

GRØNT udsendes til 3F afdelinger med kollektivt abonnement, eksterne abonnenter, uddannelsesinstitutioner og brancheorganisationer indenfor den grønne branche.
Oplag 2. halvår 2020: 11.000 ex.
GRØNT har ca. 33.000 læsere

ANNONCESALG

Rosendahls Mediaservice
Jette Sterndorff-Jessen
Tlf. +45 76 10 11 47
jsj@rosendahls.dk
www.rosendahls-mediaservice.dk

FAGFORENINGER MED

KOLLEKTIVT ABONNEMENT

3F Bygge-, Jord og Miljøarbejdernes Fagforening København, 3F København, 3F Frederiksborg, 3F Nordøstsjælland, 3F Nordsjælland Syd, 3F Frederiksværk – Frederikssund, 3F Slagelse, 3F Storebælt, 3F Midt og Østsjælland, 3F Bornholm, 3F-Aalborg, 3F Midtjylland, 3F Bjerringbro & Omegn, 3F Randers, 3F Aarhus Rymarken, 3F Silkeborg, 3F Esbjerg, 3F Fredericia, 3F Als, 3F Skivevegen, 3F Ringkøbing Skjern, 3F Holstebro.

FORSIDEFOTO

Forsidefoto: Mathias Rolschau Rasmussen

LAYOUT & TRYK

Rosendahls a/s · www.rosendahls.dk

DEADLINE NÆSTE UDGIVELSE

23. november 2020

Dagsordner, der bør fylde mere hen mod de kommunale og regionale valg i 2021

Jeg synes, det på nuværende tidspunkt vil være oplagt at spørge ind til partierne – og især spørge de politikere, der lige nu er på vej til at lade sig opstille til byråds- og regionsrådsvalget næste år – hvordan og hvorledes de forholder sig til regionernes og kommunernes indkøbs- og udbudspolitik.

Med de opgaver, der f.eks. vedrører vores arbejdsområder, vil det da være tragikomisk, at en kommune på Midtjylland udbyder en opgave på vedligeholdelse af de grønne områder, og det så er et jysk firma uden overenskomst, der får opgaven på grund af prisen – eller en nordjysk kommune udbyder et anlægsarbejde, og det er en sjællandsk virksomhed uden overenskomst og med udenlandske medarbejdere, der får opgaven bare på grund af en lille prisforskel.

Jeg er sikker på, at hvis kommuner og regioner havde de politikker og klausuler, at der skulle være overenskomst og ordnede forhold med i deres indkøb og udbud af arbejde, så ville det blive et spørgsmål om dygtighed, faglighed og logistik – og ikke lønniveauet på de ansatte – der fastsatte prisen.

Som følge af det tror jeg mange flere dygtige, lokale virksomheder rundt omkring vil få arbejdet, og den (måske) lidt højere pris for udbuddet ville sandsynligvis blive tilbagebetalt til kommunekasserne via flere skattekroner. Og et merforbrug i nærområdet ville også øge væksten lokalt.

Der må også være en besparelse i antal kørte kilometer, hvilke vil tæller i kommunernes CO₂-regnskab, og det vil være et step den rigtige vej rent bæredygtighedsmæssigt.

Så er du medlem af et parti, er det nu du skal møde op til opstillingsmøderne rundt omkring i landet og få stillet de "grønne" spørgsmål.

I skrivende stund holder jeg vejret for, at minkbranchen overlever de coronaudbrud, der er konstateret på adskillige farme rundt omkring i landet, og at myndighedernes tiltag nu også virker, så smitten ikke breder sig katastrofalt blandt farmerne.

Arbejder du med mink, vil det især være vigtigt, at du i samarbejde med din leder får lagt en plan for procedurerne mht. coronasmitte for de løsansatte, der skal hjælpe til her i den kommende pelsningssæson.

For din egen og farmens skyld.

VILLIAM ANDERSEN

Faglig grøn gruppe,
3F Holsterbro

Sanderumgaard

- Den Romantiske Have og Sten

DEL
3

I en artikelserie over tre numre af GRØNT har I nu fået et indblik i de mange spændende projekter og perspektiver indenfor de grønne fag, der er i gang på Sanderumgaard. Dette er den tredje og foreløbig sidste del i serien om Sanderumgaard og Den Romantiske Have, hvor Sten viser rundt.

■ TEKST OG FOTO MATHIAS ROLSCHAU RASMUSSEN

Sanderumgaard, der ejes af Erik og Susanne Vind, er et fremragende eksempel på et landbrug med overenskomst, hvor der er en rød tråd mellem forretning, overenskomstmæssig løn og arbejdsglæde.

Mød Sten – han har lavet meget forskelligt, og han kan meget forskelligt

Sten har arbejdet på Sanderumgaard siden 2014. Han er den eneste gartner, der er ansat til at vedligeholde parken. Han har en bred arbejdsmæssig baggrund. Han har både været fisker i Thyborøn og arbejdet på en boreplatform. Men gartnerarbejdet har været det, som han primært har beskæftiget sig med de seneste mange år – dog uden at have papir på at være faglært. Men det trives Sten med.

En arbejdsplads med anerkendelse

”Jeg holder meget af mit arbejde og af mine arbejdsgivere – Susanne og Erik Vind. Jeg har oplevet flere gange, at efter jeg har afsluttet et projekt i haven, er der tikket en sms ind, hvor Susanne skriver: ’Ej, hvor det flot det, du har lavet’. For så har hun selv været rundt i Den Romantiske Have og set det, jeg lagde sidste hånd på dagen forinden. Det er rigtig dejligt at arbejde et sted, hvor man bliver anerkendt for sin indsats.

Generelt for arbejdsmiljøet på Sanderumgaard, så er det godt – der er altid en høflig tone folkene i mellem, og man behandler hinanden ordentligt, lige meget hvem man er,” fortæller Sten.

”Den Romantiske Have”

”Den Romantiske Have” er fra Johan Bülow’s tid på Sanderumgaard. Johan Bülow var blandt andet i sin tid konsulent på etableringen af Frederiksberg Have i 1700-tallet.

Efter mange års forarbejde og fondsansøgninger blev restaureringen af ”Den Romantiske Have” færdig i 2010. Haven er anlagt efter engelske forbilleder og efter alle kunstens regler i begyndelsen af 1800-tallet. Ganske særligt er ca. to km kanalstrøg – som gør haven til en vandhave.

Sanderumgaards have er en typisk romantisk have, hvor alt bevæger sig i 8-taller – alt slynger sig, buer og bugter. Det er en oplevelse at gå i haven, fordi synet skifter mellem korte kig over nære områder i haven til de længere udsigter. Haven er snirklet og snørklet – og er dermed også det, man kalder en stemningshave, fordi man bevæger sig fra den ene oplevelse til den anden. Fra åben slette til tæt skov.

Arbejdet i Den Romantiske Have

På Sanderumgaard har de forsøgt at holde den planteplan, som blev overleveret fra Johan Bülow ved etableringen. Men det er mulighedens kunst, da det ikke er alle planter fra Bülow’s plan, der kan klare sig i området nu, da Den Romantiske Have er et vådområde med kanaler.

Parken er ca. 15 ha stor, og Sten arbejder med den hele året.

Sidste vinter regnede det så meget, at vådområdets ekstra bløde jord næsten gjorde det umuligt at igangsætte projekter. Dog var der mulighed for at komme rundt i parken og få skåret ned, tyndet ud og

ryddet op i de områder af parken, der kunne trænge.

Men ellers er det særligt om sommeren, at det helt "grove" arbejde forekommer.

"Mine primære arbejdsopgaver er indenfor trimning og oprydning. Min arbejdsdag er speciel fra andre steder, jeg har været, forstået på den måde, at parken åbner for gæster fra kl. 11. Der skal jeg helst være færdig med det arbejde, som har et støjniveau.

Jeg møder derfor kl. 6 og går gang med græsslåning og trimning rundt om i parken. Når jeg slår græs, vil det tage ca. 10 timer at slå alle græsarealerne, hvis det er på samme arbejdsdag. Så det bruger jeg rigtig meget tid på. Jeg skal også trimme og sørge for, at man kan se vandet i kanalerne. Det veksler lidt i perioder, om det er én gang eller to gange om ugen. Vores rosenhave bliver vedligeholdt én gang om ugen, oftest om tirsdagen," fortæller Sten.

Områdets diversitet kalder på forskellige løsninger, også når det gælder græsslåning. Sten har en stor plæneklipper med et skærebord på halvanden meter til sin rådighed, en almindelig plæneklipper og forskellige slags trimmere. F.eks. er der brug for store buskryddere i vådområderne, da plæneklipperne ellers vil sidde ubehjælpeligt fast. En le bliver sommetider også anvendt. Især til bevoksningen i sel-

I det omfang det kan lade sig gøre, prøver vi at dele parken op i områder, så man som besøgende hele tiden kan opleve noget nyt.

ve kanalerne, er det leen, der er det bedste værktøj til at slå bundvækster ned.

Den Romantiske Haves diversitet

Kanalerne rundt i Den Romantiske Have gør også, at der undervejs i parken er nogle øer. Disse øer får lov til at vokse vildt. Skulle et træ vælte på en af øerne, så bliver det skåret til, men bliver på jordbunden. På den måde giver træet naturlig næring, mens det formulerer, men bidrager også til dyrelivet som levested for insekter og smådyr.

Insekthoteller er også noget, som Sten har lavet og sat ud i parken.

Parken har flere facetter, der er nogle områder, som skal stå pæne, og så er der f.eks. øerne, hvor det gerne må være lidt mere vildt.

Ca. 70% af parken består af træer, men...

"Vi har bøg, birk, eg og ask, men er lidt udfordret i forhold til asken og askesygen – Den syge kommer fra toppen af, hvor asken til sidst står helt uden krone og er død. Herpå rådner de lige så stille i bunden, og kommer der efterfølgende noget kraftig blæst, jamen så ligger asketræet der bare. Askesygen og det våde område giver os nogle udfordringer. For når det har været storm eller kraftigt blæsevejr, så ligger rødderne i overfladen. Jo flere træer der vælter med hele rodnettet, jo mere åbent bliver her – og så er der større risiko for, at endnu flere træer kan vælte. Så det er en udfordring, som jeg undersøger, hvordan vi kan løse i fremtiden. Hvis et asketræ står og er dødt, så skærer vi det ned og lægger det – Vi sætter sikkerheden højt," lyder det fra Sten.

Sneglehøjen – masser af arbejdsglæde

Sten har den fordel, at han kan nyde solopgangen ved Sneglehøjen. Han møder tidligt for at slå græs, og når han er færdig, har han mulighed for at sætte sig på højen og nyde solen, der er ved at stå op.

Sommetider med en kop kaffe.

"Da parken blev lavet, blev der lagt rullegræs på, hvilket så meget flot ud. Men vi døjer lidt med muldvarper og mosegrise. Den type dyr elsker en høj som Sneglehøjen. Så det har været svært at holde græsset på skråningerne.

Et samarbejde med Cold College har gjort, at mange elever besøger Den Romantiske Have for at blive klogere. Den anden vej rundt, får jeg nogle af mine planter fra dem."

Blandt andet de efeu, som fremover skal pryde Sneglehøjen og dermed sikre et bedre udtryk end det, som muldvarperne og mosegrisene efterlader i græs.

Sten går meget op i haven og laver plan-teplaner, sådan at der i videst muligt omfang er planter og blomster, som gæsterne kan nyde og opleve året rundt.

"I det omfang det kan lade sig gøre, prøver vi at dele parken op i områder, så man som besøgende hele tiden kan opleve noget nyt," lyder det stolt fra Sten.

Ingen tvivl om, at de ansatte på Sande-rumgaard værdsætter deres arbejdsplads meget højt.

Vilvorde under Coronaen - travlhed i drivhusene under nedlukningen

Da corona-restriktionerne var på sit højeste i foråret, blev de fleste elever på landets uddannelsesinstitutioner sendt hjem. På gartnerskolerne har man en del drivhuse, der i det daglige passes af eleverne. Så hvordan klarede man den? Hvem passede for eksempel Vilvordes otte drivhuse under nedlukningen i marts?

■ TEKST & FOTO MORTEN HANSEN

“Vores skolelever og dem der er på skoleophold, har nogle timer med praktisk arbejde i drivhusene. De er vores primære arbejdskraft. Og så har vi vores skolepraktikelever, som er dem der er færdige med at gå på skole, og som skal ud at have en elevplads, men endnu ikke har fået en. De kan arbejde her i drivhusene til de finder en elevplads, så deres uddannelse ikke går i stå,” fortæller Mette Lunow, der her er ved at tjekke nogle tomatplanter sammen med Michella Sophia Mathiesen. Under nedlukningen var det hende og skolepraktikelever, der tog sig af produktionen i Vilvordes otte drivhuse.

“Vi fik 10.000 småplanter hjem dagen inden nedlukningen. Så vi havde bare planter stående der skulle pottes og ingen elever til at gøre det,” ryger det ud af Mette Lunow, der er faglærer og ansvarlig for drivhusene på Roskilde Tekniske Skole – Vilvorde, der er landets største afdeling for grønne uddannelser og efteruddannelse inden for det grønne område. “Efter den 11. marts måtte vi ikke have skolelever. De blev sendt hjem og det er egentlig dem som passer drivhusene under lærernes vejledning,” forklarer Mette Lunow. I stedet fik skolen lov til at tage SKP’erne – skolepraktikeleverne – ind i nødberedskab. Opdelt i små hold med tre til fire elever, der arbejdede sammen. de forskellige hold mødte ind på skiftende tider, værktøj måtte ikke dels og der skulle sprittes af i en uendelighed.

“Det var den måde vi kom igennem på. Så havde jeg al min tid hernede i drivhusene, sammen med Simon som er skolepraktik-ansvarlig, mens vores kolleger varetog den digitale undervisning. Vi havde bare travlt, men eleverne voksede virkelig med opgaverne. De havde en periode, hvor de lærte rigtig meget, selvom det var lidt mærkelige forhold omstændigheder at arbejde og lære under,” siger Mette Lunow.

To meters afstand en udfordring

En af elever, der arbejdede under nedluk-

Numerologi til grøn videreuddannelse

Park- og landskabsingeniørernes uddannelse skifter navn til "urban landskabsingeniør".

Urban landskabsingeniør er en 4-årig professionsbacheloruddannelse, der udbydes af Zealand – Sjællands Erhvervsakademi i samarbejde med Skovskolen, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning på Københavns Universitet og Roskilde Tekniske Skole, Vilvorde.

Skovskolen er studiested.

ningen i Vilvordes drivhuse, var Michella Sophia Mathiesen: "Det var lidt specielt at skulle få det hele til at fungere, hvor man skulle holde to meters afstand. Og lige de her opgaver, hvor vi normalt ville

Michella Sophia Mathiesen.

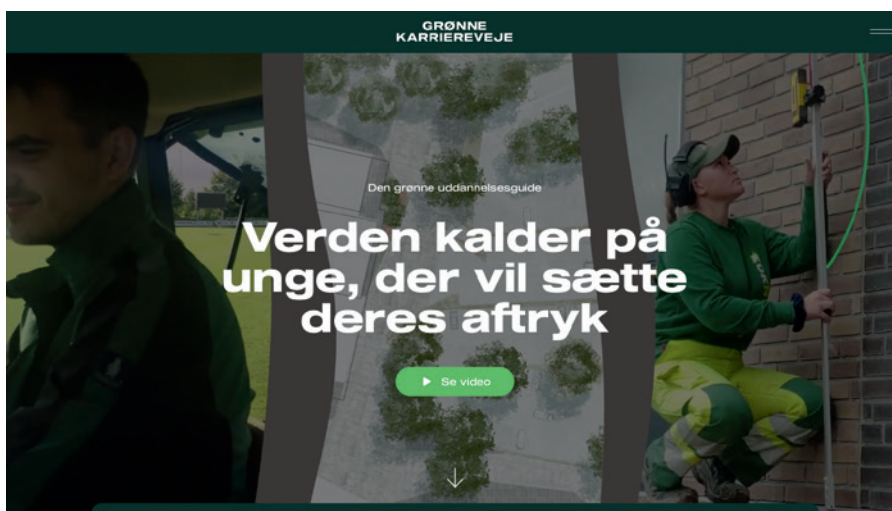

Mette Lunow.

lave en kæde, hvis vi for eksempel skal flytte flere hundrede planter, det kunne vi jo ikke, men vi fik det til at fungere alligevel," siger Michella Sophia Mathiesen, der ville have været til udlandet i praktik: "Men det blev jo også lukket ned på grund af coronaen. Så var jeg her og skulle ikke ud i det der med at søge læreplads, der var jo heller ikke ret mange der ville tage elever ind lige da der blev lukket ned. Der var en masse arbejdsopgaver, som var presserende, og vi fik også lov til at sætte vores eget præg på det," fortæller Michella Sophia Mathiesen, som pt er i gang med sit hovedforløb på skolen.

Ingen afsætning

"Butikken måtte heller ikke have åbent, hvilket medførte en hel forårsproduktion som vi ikke kunne komme af med," fortæller Mette Lunow. Eleverne producerer desuden – som en del af undervisningen – blomster og grønt, der bruges til udsmykningen af både Roskilde Festival og Roskilde Dyreskue. "Det er meget motiverende for eleverne, at deres produktion på skolen bliver brugt i den virkelige verden og nogle gange måske endda ender i en kendt verdensstjernes garderobe, men det blev der ikke noget af i år," slutter Mette Lunow.

"Grønne karriereveje" skal få flere til at vælge en grøn uddannelse

Det grønne partnerskab lancerer et nyt site, som er den digitale indsats der skal gøre unge i grundskolen interesseret i en uddannelse som anlægsgartner, greenkeeper, groundsman, jordbrugsteknolog, urbanlandskabsingeniør og landskabsarkitekt. Sitet er et struktureret som et "digitalt karrieretræ", hvor unge kan få overblik over vejene til de 6 uddannelser. Sitet går "live" i slutningen af oktober 2020 og er en del af et større bro-bygningsprojekt i grundskolen. Her tager eleverne praktisk andel i de forskellige planlægnings- og udviklingsopgaver der er ved eksempelvis udviklingen af grønne byrum. Det betyder, at eleverne ud fra et konkret projekt (som kunne tage udgangspunkt i deres på egen skole) laver matematiske beregninger i faget matematik, beskriver opgaven i prosa-tekst i danskfaget. Ved efterfølgende besøg af f.eks. landskabsarkitekt kan de indblik i planlægning og projektering af projektet, og afslutningsvis skal forløbet gerne afsluttes med praktisk arbejde hos en anlægsgartner, hvor de skal arbejde med den praktiske udførelse af projektet. Dermed får de unge en god fornemmelse af hele projektfasen og udførelse af en konkret opgave og dermed også et indblik, hvilke kompetencer, de forskellige faggrupper bidrager med i hele projektet.

Det grønne partnerskab består af: Danske Anlægsgartner, 3F, de grønne erhvervsskoler, Skovskolen, Jordbrugsakademikerne, Erhvervsakademi Aarhus, Danske Landskabsarkitekter, forskellige anlægsgartner firmaer.

På gen-besøg hos isbjørneungerne i Aalborg Zoo

I GRØNT 1 i år, var magasinet på besøg hos dyrepasser Frank Orloff Thomsen. Dengang lå ungerne stadig ved deres mor og forberedte sig på livet i Aalborg.

■ **TEKST OG FOTO** MATHIAS ROLSCHAU RASMUSSEN

Kom ud, da det hele lukkede

I starten af marts 2020 kom ungerne ud i anlægget. Klar til at blive set, opleve og ikke mindst lære alt det nye i deres omgivelser. Det kom de også til, men bare uden det normale publikum, som isbjørne gennem Aalborg Zoos historie har været vant til. Men de nye unger, Inuk og Imaq, vidste jo ikke, hvad de gik glip af.

Har I kunnet se og mærke på dyrene, at Zoon har været lukket for publikum over en periode?

“Ja, på nogle af dem. Blandt andet isbjørneungerne, som er vokset op i den første del af nedlukningen. Isbjørne har normalt meget kontakt med gæsterne. Isbjørnene har med garanti savnet gæsterne, men de to unger har i starten ikke kendt til andet end en Zoo uden gæster. Men ellers har dyrene i overvejende grad været upåvirket,” fortæller Frank.

Elefantpasser Marianne, der kommer forbi os, byder ind til snakken.

“Der var ikke en adfældsændring hos elefanterne, men vores egne rutiner blev ændret. Og det lod de sig mærke af. Men til det gode. At vi lige pludselig havde noget mere tid til dyrene og kunne fordele arbejdsopgaverne over mere tid. Så det har været en mere rolig periode, da der ikke var publikum på. For når der er publikum, så skal vi være færdige med bestemte opgaver indenfor bestemte tider. Det fedeste har været, at der var meget mere tid til at observere og studere sine dyr. Da der ikke var gæster, opsøgte papegøjerne personalet, fordi de normalt er genstand for megen opmærksomhed. De har kunnet mærke nedlukningen, fordi de ganske enkelt har kedet sig. De har manglet noget at kigge på,” pointerer Marianne.

Hvordan arbejder man med isbjørne udenfor "hulen"?

Frank og jeg har bevæget os "Backstage" i forhold til Isbjørne-anlægget. Frank finder noget tørfoder – eller hundepiller, som de kalder det – samt tørrede dadler og abrikoser. isbjørnene får tørrede frugter, fordi de ganske enkelt har en sød tand.

“Vi gør det faktisk hver eneste gang, vi er heromme. Vi gør det, fordi det er vigtigt, at isbjørnene har en god oplevelse, hver gang de møder os. For det handler om – ligesom når man træner med andre dyr – at have plusser på kontoen i forhold til gode oplevelser. Har man det, så har man bedre forudsætninger, når man f.eks. er nødt til at bedøve en unge.

Isbjørnen er meget intelligent. Derfor er det vigtigt at være forbundet med noget godt og trygt, for så kan den nemmere tilgive en, når man har været nødsaget til at gøre noget, den ikke bryder sig om.

For mange år siden havde vi en han, som var 'vildt fanget', og ham kunne vi nogle gange bruge 3 måneder på at få ind fra anlægget. Han ville bare ikke ind under tag, men ville kun være under åben himmel. Når vi så fik lokket ham ind, blev døren bag ham smækket. På den måde blev det aldrig en god oplevelse for den gamle han. Og det tog længere og længere tid, hver gang vi skulle have ham ind. Så det handler om at give de her dyr nogle gode oplevelser og på den måde få plusser på

Aalborg Zoo er en del af EAZA og DAZA

EAZA er en europæisk zoo- og akvariesammenslutning, der består af ca. 340 medlemsorganisationer fordelt over 41 lande. Den driver det europæiske program for truede dyrearter. DAZA er den danske pendant.

“Der er så mange guidelines indenfor EAZA og DAZA i forhold til, hvad man skal gøre og ikke gøre i de zoologiske haver, og dem følger vi. Er en zoo medlem af disse steder, så kan man være tryk, så bliver reglerne fulgt.”

Hvordan har arbejdet som dyrepasser udviklet sig i takt med oprettelsen af de ovennævnte organisationer og et større fokus på dyrevelfærd?

“Vi bliver alle sammen mere og mere informeret om, hvordan dyrene skal have det – Gæster såvel som personale. Derfor har der også været en bevægelse i den rigtige retning, i takt med at man er blevet mere oplyst om, hvad der er rigtigt og forkert for dyrene. Der er f.eks. langt mindre beton i haverne nu, end der har været tidligere. Vores uddannelse som dyrepassere er blevet langt bedre. Man kan godt mærke, at uddannelsen har fundet en linje, der harmonerer med de krav, der er til, hvordan man skal passe dyr. Der bliver stillet krav til eleverne.”

kontoen hos dem, for så er det meget lettere at være deres dyrepasser.”

Kan du komme med et eksempel?

“Vi havde en situation tidligere på året, hvor den ene unge formentligt var blevet stukket af en hveps. Der var ændring i dens adfærd, der røbede, at noget ikke var, som det skulle være. Den gik med hovedet nede, ville ikke spise, rystede og så meget utilpas ud. Vi fik den bedøvet og givet den noget smertestillende. Dagen efter var ungen frisk igen. Vi fandt aldrig ud af, hvad der helt præcist var sket, men vores vurdering har været et hvepsestik i et blodkar, som har gjort, at ungen fik en kraftig reaktion. Den gik med hovedet nede, ville ikke spise, rystede og så meget utilpas ud. Vi fik den bedøvet og undersøgt.”

Noget som Frank siger, og som gør stort indtryk er:

“Vi tvinger ikke dyrene til noget – vi samarbejder med dem. Det er også i samarbejdet mellem os og dyrene, at tilliden mellem os bliver skabt. Ikke dermed sagt, at jeg bare kan gå rundt inde hos dem, for der er de lige så vilde, som de altid har været, isbjørnene.”

Selvom de er født i en Zoo, så har isbjørnene stadig deres instinkter intakt.

Hvad kan du fortælle om dit arbejde som dyrepasser hos de vilde og farlige dyr?

“Vi arbejder ud fra en præmis om, at vores dyr skal være så naturlige som muligt og skal have en naturlig adfærd. Så selvom vi træner med vores bjørne, er det aldrig med en tilgang om, at de skal være

klappedyr. På ingen måde. Og isbjørne er de vilde af de vilde, og isbjørnemoren kan være dødsensfarlig. Men staldtræning er nødvendig i forhold til at få dem fra A-B. Også for at kunne gøre rent efter dem. Men de er fra naturens side vilde, og det skal de blive ved med at være.”

Hvor sårbare i forhold til de farlige dyr er I som dyrepassere?

“Mange tror, at jeg har verdens farligste job, men jeg har det sikreste job. Jeg er aldrig inde sammen med rovdirene. Det kan være langt farligere at arbejde med f.eks. heste og grise, hvor man er inde ved dem.

Dengang man gik inde ved elefanterne, da var det i mine øjne verdens farligste job. Men at arbejde med rovdyr er i mine øjne det mindst farlige, der er altid tremmer imellem mig og dyrene.”

100% ELEKTRISK
TP 175 MOBILE

TP – RELIABLE WOOD CHIPPING

Linddana A/S • Tlf. +45 75 80 52 00 • linddana.com

Vil et dyr fra Zoo kunne overleve i den vilde natur?

”Dyr, der er født i en Zoo, er ikke skabt til at blive genudsat. Det er de færreste dyr,

der kan klare at blive sat ud i naturen efter et liv i Zoo. Nogle kan, men det kræver tålmodighed og lange processer. For mig handler det lige så meget om, at vi i zooerne gemmer og dyrker nogle gener. Skulle der nu ske noget ude i naturen, 7-9-13, så har vi dem her.

F.eks. er isbjørne vilde med fisk, men ude i naturen fanger de dem ikke selv på åbent hav. Det skulle kun være, hvis den sæl de spiste, havde spist en fisk. Isbjørne elsker alt fra havet, deriblandt fisk. Før i tiden fodrede man med levende fisk, selvom isbjørne altså ikke selv fanger dem ude i naturen.

Vi kan ikke lære dem om jagten, for som dyreværnsloven er lige nu, så må man ikke fodre med f.eks. levende fisk. Det er godt, at vi har en dyreværnslov, som er med til at passe på vores dyr – og blandt andet siger, at man ikke må fodre med levende hvirveldyr. De skal ikke udsættes for noget unødvendigt, dyrene.

Hvad spiser en isbjørn typisk?

”Isbjørnene får kød, og som supplement frugt og grønt – heraf mest grønt. Isbjørnene græsser og spiser skud samt urter på Grønland, så grønt er en del af deres diæt. De er i princippet omnivorer – altædende.”

Hvordan er moren Maliks rolle, når der nu er to unger og ikke kun én?

Malik lærer ungerne om at være i vandet, altså naturlig adfærd: Hvordan man læser hinanden, hvor ungerne tager nogle kampe og får slået lidt. Så har de lege, hvor der bliver sprunget ud fra klipperne – efter en bold i vandet f.eks. – og på den måde stimulerer de deres medfødte instinkter, selvom de her i Zoo ikke skal bevæge sig så langt efter føden.

Når der er to unger, kommer moren lidt i baggrunden. Hun får mere plads og lov til at være sig selv. Med hensyn til hendes adfærd ville hun måske få mest ud af kun at have en unge. Hvor hun så skulle være mere med til at stimulere ungen. Hos os klarer de to unger det jo indbyrdes. Så kan hun være med, når hun gider.

GRØN EFTERUDDANNELSE

Kurser

	Startdato	
Grønne anlæg	08. februar	12. april
Ukrudtsbekæmpelse uden kemi	08. april	17. maj
Grundlæggende beskæring	18. januar	17. marts
Udvidet beskæring	07. juni	
Betjening af udendørs maskiner	26. april	25. maj
Indretning og vedligeh. af legepladser	01. februar	31. maj
Anvendelse af motorsav 1	21. maj	
Affaldshåndtering	25. januar	14. juni
Brandforanstaltning ved ukrudtsbrænding	02. marts	08. april
Brandforanstaltning ved gnist.	04. marts	
Vejen som arbejdsplads	18. marts	20. april

Målgruppe:

Personer der søger ansættelse som medarbejder inden for de grønne områder så som parker, kirkegårde, anlægssfirmaer, boligforeninger og offentlige institutioner.

TILMELD DIG PÅ NEXTKBH.DK

<https://kursus.nextkbh.dk/kurser/gartner-ejendomsservice>

Eller ring til os i kursusafdelingen
Tlf: 33 88 09 00

FOR VIRKSOMHEDER

Vi kan også tilbyde efteruddannelse tilpasset din virksomhed. For nærmere dialog kontakt:

Uddannelseskonsulent
Annette Sparre Bülow
Mobil: 21 19 73 64

TILMELD DIG
VORES KURSER PÅ
NEXTKBH.DK

next
UDDANNELSE KØBENHAVN

Kursus for tillidsvalgte var en SUCCES!

14 aktive tillidsrepræsentanter beskæftiget ved anlægsgartneri og i boligforeninger var i perioden 7.- 9. oktober samlet på Smålandshavet til et fagligt kursus om overenskomsterne og akkordtidskuranten for anlægsgartnere.

■ TEKST MATHIAS ROLSCHAU RASMUSSEN · FOTO 3F DEN GRØNNE GRUPPE

Dyrk detaljen

Formålet med kurset var blandt andet at blive helt skarpe på overenskomsterne, der var indgået på anlægsgartnerområdet (DAG og Dansk Erhverv/BL).

Når man dykker helt ned i formuleringerne, får man et klarere billede af, hvad de essentielle punkter i aftalen er.

Desuden havde de tillidsvalgte besøg af opmålerne Danny Stuhr og Jan Mørch Larsen. De gav kursisterne en indføring i, hvordan der bliver foretaget opmåling og beregnet priser på hæklipning og belægninger.

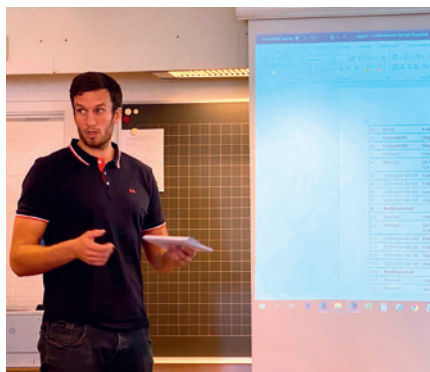
Overordnet set ligger der meget potentiale og muligheder i akkordtidskuranten.

Vi har talt med Bo Niels Rosenberg, der var blandt deltagerne:

”Det var på kursets sidste dag, at vi fik en indføring i, hvordan man bruger akkordtidskuranten. Hvordan vi helt praktisk kan og skal gå ud og opmåle et givent areal. Men også hvordan man udregner, hvad det koster for mester, hvis man skal udføre den givne arbejdsopgave på akkord.

Det var rigtig spændende at stikke fingeren i jorden, og prøve akkordtidskuranten. Det giver en meget større forståelse i forhold til, om vi gør/gjorde vores arbejde for godt i forhold til tid og pris. Der er nogle muligheder i akkordtidskuranten, hvis man bruger det aktivt. Der er selvfølgelig lidt flere penge at tjene, hvis man kan lave en aftale med sin arbejdsgiver.

Det er også rart at vide, at man kan bruge 3F's opmålerforening, der kan komme ud og tjekke op. F.eks. hvis boligselskaberne ønsker at omlægge x-antal bede til græs. Så kommer opmålerne og udregner arealerne: Hvilke elementer har boligselskaberne, og hvad koster det at pleje eller anlægge.

Det er også rart at vide, at man kan bruge 3F's opmålerforening, der kan komme ud og tjekke op.

Der er rigtig mange muligheder i akkordtidskuranten, hvis vi bruger den aktivt.

Derfor håber jeg også, at Den Grønne Gruppe vil lave nye og flere kurser med akkordtidskuranten – og jeg håber også, at I mine kollegaer rundt om i landet vil deltage. For der er nogle økonomiske muligheder i aftalen for mig og for jer,” runder Bo af med.

Akkordopmåling kan også bruges til at dokumentere, hvor mange årsværk der skal bruges til at passe de grønne arealer, f.eks. i en boligforening.

Verdensmål i GRØNT

I 2015 besluttede alle verdens lande sig for at gøre verden til et bedre sted at være. Konkret vedtog man 17 verdensmål, som pejlemærker for en bedre fremtid. Det er den mest ambitiøse udviklingsplan verden endnu har set.

I GRØNT gennemgår vi i hvert nummer et af de 17 verdensmål med fokus på, hvordan målet konkret kan indfris gennem den indsats, medarbejderne på det grønne område i Danmark, hver dag yder, når de går på arbejde og er fagligt organiseret.

■ TEKST MORTEN HANSEN

Verdensmål nr 5 hedder "Ligestilling mellem kønnene". Det er overordnet set målsætningen, at opnå ligestilling mellem kønnene og styrke kvinders og pigers rettigheder og muligheder i samfundet. Verdensmål 5 omfatter ni delmål. Specifikt hedder det for eksempel, at "Kvinder skal sikres fuld og effektiv deltagelse og lige muligheder for lederskab på alle niveauer i beslutningsprocesser inden for politik, økonomi og det offentlige liv."

Hvad betyder Ligestilling i en dansk kontekst? I følge Ligestilling- Miljø og Fødevareministeriet er ligestilling "en grundlæggende værdi i det danske samfund. Ligestilling handler om, at alle uanset køn har lige muligheder og rettigheder i samfundet. Det handler om, at kvinder og mænd, drenge og piger har mulighed for at udfolde deres potentiale og deltage i samfundet."

I Danmark er vi naturligvis ret godt med, hvis vi sammenligner os med hele verden, det er måske let nok at konkurrere med Saudi Arabien eller Sudan om ligestilling mellem kønnene. Men sammenligner vi os med de lande, vi normalt gerne vil sammenlignes med, så ser det lidt anderledes ud. Både Sverige, Norge og Finland gør det bedre end os på en række områder.

Et af de centrale punkter i en dansk sammenhæng, er ligeløn. Vi er endt i en situation, hvor der er mandefag og kvindesfag, og det kan ses på lønstatistikken. En tidligere fællestillidsrepræsentant for gart-

nerne i Købehavns Kommune advarede om (i GRØNT nr 5 fra august 2020), at hvis der kommer for mange kvindelige gartnere, så risikere man at lønnen går ned. Noget lignede skulle angiveligt være sket for malerne: "Den ulighed i lønnen i forhold til f.eks. vores eget felt, som i min optik er et klassisk mandefag, er en kamp vi er nødt til at kæmpe. Det er vigtigt! Tag f.eks. malerne, her har de – mig be-

kendt – stået stille i lang tid, når det kommer til lønudvikling. Hvorfor? Fordi der kommer flere og flere kvinder til faget. Kan det være rigtigt, at der skal være ulighed i lønnen alt efter, hvor stor en procentdel af arbejdskraften er kvinder? Nej vel?! For det ville jo betyde, at vores faggruppe også skulle sige farvel til vores lønniveau, hvis der kom flere kvinder til," udtalte Louise K Larsen, der indtil forny-

Tidligere i GRØNT

GRØNT gennemgår i hvert nummer et af de 17 verdensmål. Nogle verdensmål bliver behandlet flere gange fordi de har større relevans for alle der arbejder inden for det grønne område.

Vi begyndte serien i GRØNT nr 1 i år 2020 og i løbet af 2022 vil alle 17 verdensmål have været sat i relief til det grønne område. Indtil videre har følgende mål været under kærlig behandling:

GRØNT nr. 1 i Februar 2020:

Mindre ulighed – Verdensmål nr. 10

GRØNT nr. 2 i Marts 2020:

Bæredygtige byer og lokalsamfund – Verdensmål nr. 11

GRØNT nr. 3 i April 2020:

Sundhed og trivsel – Verdensmål nr. 3

GRØNT nr. 4 i Juni 2020:

Livet på land (del 1) – Verdensmål nr. 15

GRØNT nr. 5 i August 2020:

Ansvarligt forbrug og produktion – Verdensmål 12

GRØNT nr. 6 i Oktober 2020:

Livet på land (del 2) – Verdensmål 15

lig var fællestillidsrepræsentant i Københavns Kommune.

Og der er noget om snakken. I øjeblikket er det Mogens Jensen, som er minister for ligestilling i Danmark. Han er i øvrigt også Fødevareminister og har derfor flere ministerkasketter på i forhold til det grønne område.

“De unge vælger stadig ofte uddannelse efter traditionelle kønsopfattelser. Det kan begrænse den enkelte unge mand og kvinde. Men det betyder også, at vi som samfund risikerer at gå glip af talent, nye ideer og gevinsterne ved, at begge køn er på uddannelser og arbejdspladser. Det kønsopdelte arbejdsmarked har også betydning for uligeløn. Selv når vi ser bort fra forskelle i uddannelse, branche og sektor, er der stadig en forskel i mænd og kvinders løn. Det er ikke rimeligt, at man skal have mindre i løn på grund af sit køn.” skriver Mogens Jensen Minister for ligestilling i REDEGØRELSE/ PERSPEKTIV-

OG HANDLINGSPLAN 2020. Afgivet til Folketinget af minister for ligestilling den 28. februar 2020.

I 2019 viste en undersøgelse fra Det Nationale Forskning- og Analysecenter for Velfærd, ViVE, at der stadig er et stykke vej til reel ligestilling, når det gælder lønnen. Kort sagt så er virkeligheden sådan, at jo flere kvinder i en branche, desto lavere er lønnen, viser undersøgelsen, som hedder: “Er kvindeafdeling stadig lavtlønsafdeling? – En analyse af sammenhængen mellem løn og andelen af kvinder i forskellige arbejdsfunktioner” udgivet af ViVE i 2019.

I Danmark er det overenskomsterne, som definerer den konkrete løn. Derfor er det også igennem overenskomstforhandlingerne, at vi i fællesskab kan gøre noget for at forhindre ulighed i lønnen og at der findes forskel i lønnen imellem kvindeafdeling og mandefag. Dermed er OK21 det næste skridt på vejen for at indfri Verdensmål nr. 5 – Ligestilling mellem kønnene!

Hvis du selv sidder med en god idé til en måde, vi kan tage fat på et af de resterende verdensmål på, så tøv ikke med at kontakte redaktionen.

Det kan også være, at du selv gerne vil være med til at formidle et konkret verdensmål.

Skriv eller ring til redaktionen:
Morten Hansen tlf.: 2448 0023
mail: journalist.morten.hansen@gmail.com eller
Mathias Rolschau Rasmussen
tlf.: 2843 5856 mail: mathias.rasmussen@3f.dk

Giv dig selv en varig gave Bliv blomsterbinder

17 ugers åben uddannelse

Lær at binde blomster til bryllupper
og begravelser.

Start i august eller februar.

Se priser og få mere information:
www.rts.dk/blomsterbinder

Vilvorde

Tillæg for skæve arbejdstider

Massiv efterbetaling: Hvornår begynder eftermiddagen? Det spørgsmål blev helt centralt i en faglig strid mellem 3F Kongeåen i Sydvestjylland og en af Danmarks største mælkebedrifter - Rønhave Aps, om ejes af Jørn Kjær Madsen, der ved siden af mælkeproduktionen også sidder i bestyrelsen for arbejdsgiverforeningen GLS-A.

■ TEKST MORTEN HANSEN

"Vi hjalp ham lidt til at få en overenskomst i 2016, da han fandt ud af, at mælkebilten ikke kom mere, så meldte han sig ind i GLS-A og tiltrådte overenskomsten. Herefter rådgav arbejdsgiverforeningen ham åbenbart til at eftermiddagen først begynder kl 13 og slutter kl 17. Det gør den ikke," forklarer Charlie Madsen, faglig medarbejder i 3F Kongeåen, når GRØNT spørger ind til hvordan sagen hænger sammen. "Så lavede vi en liste, hvor 53 af de ansatte skrev under på, at vi kunne rejse sagen på vegne af dem." 3F kan altid selv rejse en sådan sag, men vil selvfølgelig gerne have medarbejderne med. De kan nu se frem til angiveligt 125.000 kr i efterbetaling.

Det hele handler altså om, hvordan tidspunkterne i Jordbrugsoverenskomst skal fortolkes. Højesteretsdommer Lars Hjortnæs afgjorde sagen til fordel for 3F's medlemmer. Så nu er et tillæg for at arbejde før kl 5 om morgnen gældende uanset om arbejdstiden passerer kl 5. Før fortolkede arbejdsgiveren og GLS-A det sådan, at man skulle være på arbejde henover tidspunktet kl 05 om morgnen for at få tillægget på 21 kroner i timen. Det vil sige, hvis man malkede fra fx 01 om natten til 04, så var der intet tillæg, mente arbejdsgiversiden. "I følge paragraf 14 hedder tillæg før 5 om morgnen. Så giver det jo

ikke mening, at det lige er kl 5, der udløser tillægget," siger Charlie Madsen

Det blev også slået fast, at genetillægget for skævearbejdstider om lørdagen, træder i kraft lørdag kl 12:00 og gælder resten af lørdagsdøgnet indtil midnat. "GLS-A siger de har tolket det fra kl 13

de seneste 40 år. De påstod i den faglig voldgift, at sådan havde det altid været tolket. Vi har hele tiden læst det, som vi nu har fået ret i. Eftermiddagen begynder kl 12! Og dermed får man tillæg fra kl 12," forklarer Charlie Madsen, der har været opmærksom på problemet siden overenskomstdækningen. "Men jeg kan

godt se det fra landmandens side af, når hans rådgiver siger kl 13 og jeg siger kl 12. derfor overlod vi det til 3F og GLS-A og det blev en faglig voldsigt.

Afgørelsen får formentlig kun betydning for jordbrugs-overenskomsten. 21 kroner i timen før 5 og et enkelt tillæg på 131 kr for at arbejde lørdag eftermiddag. "Det har så betydet, at de ikke PT malter tre gange i døgnet længere," siger Charlie Madsen.

Lige nu er det en af Danmarks største malkebedrift med 4000 køer. Langt hovedparten af de ansatte er udlændinge, men der er også danskere, som arbejder på bedriften ved Bramming. Sagen har sammenlagt taget omkring to år, men "det seneste halve år er selvfølgelig på grund af coronaen," slutter Charlie Madsen.

Vinterfyring 2020 hva' så?

Bliver du fyret i forbindelse vinterens komme, så skal du først melde dig ledig på jobnet.dk. Når du melder dig ledig skal du lige opdatere dit cv med din seneste ansættelse.

Derefter går du ind på mit3F og udfylder en ansøgning om at få dagpenge. Samtidig indsender du ansættelseskontrakt og opsigelse – det kan du gøre på mit3F. Husk hvis din kontrakt er tidsbegrænset, så har du ikke nødvendigvis en opsigelse.

Hvis du er i tvivl om, hvordan du gør ved vinterfyring, så spørg din tillidsrepræsentant. Og hvis du ikke har sådan en, så kontakt din 3F afdeling.

– MH

Skovens Julekonference

Det er tid til at tilmelde dig Skovens årlige julekonference. Kom og mød miljøministeren og direktøren for Naturstyrelsen!

Julekonferencen for statsansatte skovarbejdere, skov- og naturteknikere m.fl. afholdes i år mandag, den 7. december kl. 12.00 til tirsdag, den 8. december kl. 12.00.

Konferencen afholdes på Langsøhus, Vestre Ringvej 51, 8600 Silkeborg

Tilmelding skal ske gennem din lokale 3F afdeling til FIU nr. 2030-20-00-20, og som sædvanlig betaler vi efter gældende regler.

– MH

EFTERUDDANNELSE

2020

Anlægsgartner, greenkeeper og groundsman

Tag på kursus i arbejdstiden med fuld løn!

VIL DU PÅ KURSUS?

Anlægsgartner kompetencefonden giver dig mulighed for at komme på det kursus, du brænder for, i arbejdstiden – og med fuld løn.

Danske Anlægsgartnere

VIDEN DER VOKSER

DYRK DIG SELV I ARBEJDSSTIDEN, OG TAG PÅ KURSUS MED LØN

MED JORDBRUGETS KOMPETENCEFOND SÅR DU FRØ TIL FREMTIDEN

Få støtte til efteruddannelse på overenskomstdækkede virksomheder inden for gartneri, land- og skovbrug, maskinstationer og agroindustri. Læs mere på www.dgkt.dk

Gartneri-, Land- og Skovbrugets Arbejdsgivere

Få hjælp til kompetenceudvikling hos vores fælles uddannelseskonsulent Lotte Julin Bock på 8740 3412.

Skills for anlægsgartnere flytter ind på Have & Landskab 2021 (HL 21)

Have & Landskab bliver vært for Skills – for anlægsgartnerne – i 2021. Messen, der afholdes hvert andet år, bliver i år udvidet med konkurrencen, hvor flere teams af anlægsgartnerelver fra hele landet dystes på deres færdigheder.

Normalt løber Skills af stablen i januar måned og vinderene sendes videre til enten Europa Mesterskabet i Skills eller

Verdensmesterskabet i Skills. Men coronaen har aflyst konkurrencerne for en stund.

Have & Landskab er iøvrigt gratis for fagfolk, har gratis parkering, og afholdes de sidste tre hverdage i august i ulige år – næste gang den 25. til 27. august 2021 – og tiltrækker over 11.000 professionelle gæster og omkring 275 udstillere.

Magasinet GRØNT vil gerne følge en eller flere af vores læsere i forberedelsen til at deltage i HL 21. Hvis du og måske din arbejdsgiver skal deltage, og gerne vil lade GRØNT følge med i forberedelserne, så kontakt redaktionen på journalist.morten.hansen@gmail.com eller mobil: 2448 0023.

– MH

AKTIVITETSKALENDER / Den Grønne Gruppe 2020

Navn	Dato	Sted	Tilmelding Skal ske gennem den lokale 3F afdeling
Brankekursus: Holddrift – Grøn	21.-23. oktober 2020	Laugesens Have	FIU: 2034-20-00-14
Overenskomstkursus for afdelingsansatte 2020	27.-28. oktober 2020	Agerskov Kro	FIU: 1999-20-01-11 AFLYST PÅ GRUND AF CORONA
Netværkskonference for afdelingsansatte	09.-10. november 2020	Vingsted Hotel & Konference	FIU: 1999-20-01-28
TR- og AMR-branchemøde med opstart af OK-21	11. november 2020	Fuglsangcentret	FIU: 2034-20-00-12
OK-kursus for tillidsvalgte og fagligt aktive – HedeDanmark	16.-17. november 2020	Rørvig Centret	FIU: 2034-20-00-06
Fælleskonference for tillidsrepræsentanter på mejeriområdet	03.-04. december 2020	Severin, Middelfart	den.groenne.gruppe@3f.dk
Skovarbejdernes Julekonference – uge 50	07.-08. december 2020		FIU: 2030-20-00-20
Brankekursus for tillidsvalgte, virksomhedsansatte	25.-26. januar 2021	Rørvig Centret	FIU: 2034-21-00-01
TR – AMR konference for ansatte på mejeriområdet	08.-09. april 2021	Laugesens Have	FIU: 2034-21-00-08
EU Studietur, Bruxelles	12.-15. april 2021	Bruxelles	FIU: 1999-21-01-47
Kursus for samarbejdsudvalgs medlemmer indenfor GLS-A	19.-20. april 2021	Langsøhus	FIU: 2034-21-00-05
Overenskomstkursus for TR, medlemmer i agroindustrien	26.-28. april 2021	Laugesens Have	FIU: 2034-21-00-02
Årsmøde, Den Grønne Landsbrancheklub	10.-12. maj 2021	Langsøhus	FIU: 2034-21-00-03
Overenskomstkursus for gartnere i boligselskaber under Dansk Erhverv	07.-08. juni 2021	Smålandshavet	FIU: 2034-21-00-09
Overenskomst og organisering for TR under Danske Anlægsgartnere	06.-08. september 2021	Rørvig Centret	FIU: 2034-21-00-06
Brankekursus, akkordtidskurant – Danske Anlægsgartnere	08.-09. september 2021	Rørvig Centret	FIU: 2034-21-00-07
Overenskomstkursus for gartnerier og planteskoler	20.-21. september 2021	Rørvig Centret	FIU: 2034-21-00-11
Brankekursus, OK – HedeDanmark	04.-05. oktober 2021	Rørvig Centret	FIU: 2034-21-00-12
Overenskomstkursus for afdelingsansatte	02.-03. november 2021	Agerskov Kro	FIU: 1999-21-00-07

DER TAGES FORBEHOLD FOR AFLYSNINGER GRUNDET CORONA-SITUATIONEN

Husk at sende emner til aktivitetsskalendarer til redaktion@dengronneportal.dk

GRØNT – Magasinet for anlægsgartnere / blomsterbindere / groundsmen / dyrepassere / elever / frilandsgartnere / gartneriarbejdere / landarbejdere / greenkeepere / agro-industrien / dyreassistenter / maskinfører / planteskolegartnere / servicegartnere / skovarbejdere / væksthushusholdere / kirkegårdsansatte / grønne gårdmænd / jordbrugsteknologer